

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hármas kordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétből és
 vasnap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utczán 2.

A szerkesztőség kizárólag viaszadással
 vagy megfűzésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 8 Allér.

NAGYVÁRAD, szept. 24.

Lear király.

Szeretjük Lear királyt, de csak a szinpadon és ott is csak akkor, ha jó színész játszsa. A szinfalbasogatás, nagyképűség igen rosszul áll a színésznek.

II. Lipót király ő felsége, Belgium koronás királya igen rosszul játszotta Lear király szerepét.

Kitagadta ő is a leányát. Miért? Mert bátor volt letépni magáról a középkori előítéletek pókhálóját s annyi keserv után végre boldogságot mert találni egy kis magyar gróf karjai közt. Kis magyar gróf? De hiszen annak a kis magyar grófnak majdnem akkora a birtoka, mint II. Lipót király ő felségének egész országa. Jelleme tisztá, műveltsége előkelő, a magyar király elfogadta udvaránál — s a kis Belgium operett-királya kitagadta leányát, a miért hozzá ment feleségül.

Ki tudná, miért tette? Ki tudja, miért volt kegyetlen legjobb leánya iránt Lear király?

A viszálykodó családtagok közé aztán odatette rideg kezét a legkegyetlenebb bíró, a halál.

Jó békeltető ez. Hány esetben hozott már össze elhidegült barátokat, czivódó házastársakat, gyűlölködő gyermekeket! Komor, fekete, keresztje tövében mindenkor az engesztelő virága nyitott, az örök béke kapuja előtt elnémult az emberek mulandó visszavonása.

Az atya haragját leánya ellen még a halál sem tudta kiengesztelni.

Megdöbbenve olvassuk a spaai eseményeket. Zokogva borul édes anyja koporsójára a leány, a ki messze földről, a harmadik birodalomból utazott oda, csak hogy a holttest lábánál még egy imával búcsút vegyen. Megjön a férj is. Csak a harmadik állomáson mulatott vidám körben, míg neje haldoklott, mégis később érkezett leányánál. S a mint meglátja a holttestnél zokogó alakot, nem siet oda, hogy apai szívére ölelje. Az operett-hős egyszerre fenséges akar lenni s egy fagyos, rideg mozdulattal elüzi saját édes leányát az anya koporsójától.

Lear király örülete ez, a ki legjobb leányát üzi el maga mellől.

Csak hogy Lear király a jóságból lépett át az örületbe, míg II. Lipót mulatásból felkelve, kivánta eljátszani a kegyetlen apa hálátlan szerepét. Kezével, melylyel leányát kiutasította, talán pár órával előbb még pezsgős poharat üritett, komorra vált vonásairól még leolvasható a szőke hölgyek, barna hölgyek, vörshaju hölgyek számára osztott mosolyok nyoma — ez a moder: Lear király nagyon hamisan fogta fel szerepét.

II. Lipót király nagyon, de nagyon rossz színésznek bizonyult. Ha pedig igaz érzelmeit nyilvánította, nos hát akkor II. Lipót király elfelejtette, hol állott.

A halállal szemben.

Nyílt koporsó előtt, melyben egy megtört szívű nő feküdt, az ő mellőzött, sokat szenvedett felesége, a ki a halál váltoit meg szenvedéseitől.

Nem jutott eszébe a származására gögös urnak, hogy a halál birodalmában nincs különbség? Nem jutott eszébe,

hogy a mint nejt a szenvedésektől váltotta meg, úgy elragadhatja őt a halál élvezeteitől? Nem jutott eszébe, hogy ha ő nem bocsát meg leányának, a halál sem bocsát meg neki s számon kérheti tetteit, melyek sokkal mélyebbre rántották őt, mint a legrosszabb mésalliance tehette volna.

A halálnak legsujtőbb fegyvere az élet; élni hagyja azokat, akiknek az élet már csak bűnhődés lehet.

S míg ő ridegen kiüzi leányát az édes anya koporsója mellől, Brüsszelben mint egy forrongó vulkán moraja zug a nép elkeseredése: »Éljen a köztársaság!«

Dr. K. A.

Az éhes Galiczia.

Tegnap adták ki hivatalosan a tengerszem ügyében hozott ítéletet, mely különben úgy rendelkező, mint indokoló részében már ismeretes. A bírák nemcsak érdemben tévedtek, mikor a jogi szempont mellőzésével új határvonalat alapítottak meg, hanem formahibát követtek el, midőn nem szótöbbséggel ítélték, hanem az elnök mind a két szavazó bíró véleményének elvetésével a saját véleményét ítéletnek deklarálta. De mindez nem új dolog és feleslegesnek is tartjuk az ítélet és indokolásnak szó szerinti szövegét reprodukálni; de az igenis új, hogy dr. Balzer mint Ausztria és Galiczia tartomány képviselője még *újabb határ pert* is helyezett kilátásba. Az ítéletben erre vonatkozólag a következő passzust találjuk:

A tárgyalás folyamán dr. Balzer tanár mint Ausztria és Galiczia tartomány képvise-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A commendátorok.*

Írta: dr. Tóth-Szabó Pál.

(Vége.)

Mi, ha nem akarjuk magunkat — a megengedem, — legtöbbször jóhiszemű tévedéseknek, az esetleges leczáfolásoknak kitenni, legokosabban cselekszünk, ha a helyett, hogy mindenáron okoskodnánk, — magukat az okleveleket beszeljük. — Ha a most mondottakat szem előtt tartjuk, könnyen belátjuk, hogy nem a legkönnyebb dolog — szigorú tárgyilagosságot érteni — megfelejteni a fentebbi törvény-nemtisztelést. Hogy az erkölcs aláhanyatlott fenn úgy mint lent, hogy kinek-kinek a saját

* Felolvasta a Biharmegyei és Nagyvárad régi és történelmi társulat közgyűlésén.

erkölcsi felfogása vagy éppen karhatalma szabja meg a szabad és nemeszabod fogalmát s ehhez hasonló nagy mondások igen szépen hangzanak, de ne feledjük, hogy ebben a korban is vannak igen tiszteletreméltó alakok s hogy azok is, kik egy téren talán nem állják ki a szigorú, pártatlan kritikát, más téren feltétlen érdemeik vannak, kik bármennyit akarnak is — amint mondják — falui a haza testéből, ugyanezek, ha jön a veszedelem, meg is tudnak halni e szegény hazáért. Hát magyar főpap tette halálát a mohácsi mezőn!

E kor oklevelei azt bizonyítják, hogy eme vagyongyűjtési vágy előfordul a főpapoknál úgy mint az alsópapságnál. A vatikáni levéltár adatai pedig arról tanuskodnak, hogy így volt ez Európaszerte, Német, Franciaországban, Lengyelországban, sőt magában Olaszországban is. Egykoru, másnemű tanuk pedig arról értesítenek, hogy e vágy megvolt a világiaknál is. Csak a mi történelmünket üssük fel e

korra. Ha ezeket figyelembe vesszük, nem fogunk irzalmatlanul pálczát törni e kor sne-replő férfiai, főpapjai fölött. Mint koruknak gyermekei a korszellem hatása alatt állanak, melyből nehéz magát kivonni az egyesnek. Másfelől pedig ne feledjük azt sem, hogy e korban a rendes hadsereg felbomlásával elsősorban a főurak, a főpapok védik a hazát a banderiumokkal. Egy-egy ily banderium kiállítására pedig tetemes vagyont tételizett fel.

Hogy pedig a szerencsés hatalmasok igen gyakran a szerzetes javadalmak után nyujtják ki kezüket, annak nem egyetlen oka az ő bírvágyuk, de okuk magok a szerzetesek is. Tény, hogy ez időben szerzeteseink megfogyatkoztak számban, erkölcsben és tudományban. A kor anyagi szelleme a monostorokat sem kímélte meg. Királyaink, főpapjaink a commendátorrendszerrel akarnak eleinte a bajon segíteni. Ez a rendszer azonban nemhogy segített volna, de siettetta a monostorok végromlását. Hová

A város rohamos fejlődése szükségessé tette, hogy az európai nagyvárosok mintájára **czipő-, kalap- és férfi divatcikkekben különlegességi üzletet** rendezzek be, hol mindennemű férfi divatcikkek a legszébb és legegységesebb kivitelben kaphatók. — *Férfi ingek, gallérok, kézelők, harisnyák, sítábotok, kalapok, férfi- és gyermek lábbelik, pipere cikkek* stb. óriási nagy választékban. — A n. é. közönség minden rétege, üzletemben oly kiszolgálást nyer **tartós, divatos, finom és elegáns** áruim beszerzése mellett, hogy rövid idő alatt megvalósulva láthatom azon reményemet, hogy az egész városban a hálás közönség megjutalmazza törekvésemet azzal, hogy egyik a másiknak fogja ajánlani: **Vásároljunk Rein Jakabnál, mert ott hallatlan olcsó, jó, szép és elegáns minden.**

314

UJ ÜZLET!

REIN JAKAB czipő-, kalap- és férfi-divatruháza.

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa” szálloda.

Meglepetés! 8000 darab mintanyak-
kendőt osztok széjjel.

Szíves látogatást kér tisztelettel **REIN JAKAB.**

lője, megbízója nevében azzal a fentartással élt, hogy esetleg egy későbbi időpontban Gali-
cziának elévülhetlen jogai, egy kelet felé mesz-
szőbb betölt határ iránt, egészen a lengyel
nyeregig érvényesíthetnek és követelhetnek.
Ezen fentartását dr. Balzer azzal indokolta
meg, hogy Magyarország részéről egy magyar
előadványban hasonló fentartás foglaltatik egy,
a Beszkeidékig terjedő határra vonatkozólag.
Valójában azonban magyar részről az emlit-
tett fentartás, a tárgyaláson egyáltalán nem
hozott elő, sőt a magyar képviselő egészen
korrekt módon kinyilvánította, hogy a ho-
zandó választott bírósági döntéshez alkalmaz-
kodni kíván.

Roosevelt elnök megsérült.

Roosevelt elnök tegnap a Pittsfieldben
történt baleset alkalmával térdén könnyen
megsérült. Ennek következtében daganat kép-
ződött, amely azonban még nem látszott érett-
nek a beavatkozásra. Az utazás fáradalmi kö-
vetkeztében azonban a daganat fájdalmakat
okozott és az elnököt kísérő orvosok szükséges-
nek tartották, hogy más orvosokkal értekez-
zenek.

Ez a kóreljárás az India klubban folyt
le, a hol az elnök tisztelőire reggelit adtak.
Elhatározták, hogy a műtétet, a melyet szük-
ségesnek ítélték, azonnal végrehajlják, mielőtt
reggeli véget ért. Az elnök a reggeli után
nyomban a klub épületből a St. Vincze-kór-
házba hajtatott tükara, két segédutkár, az in-
dianai kormányzó és két szenátor kíséretében.

A műtétet, a mely 4 óra 15 perczkor kez-
dődött, Oliver dr. hajtotta végre, míg Cook dr.
segédkezett. Az elnök igen vidám volt. E nap
két beszédet mondott és általánoson feltűnt az
elnök jó kinézése, bár észrevették, hogy egyik
lábát nehezen emeli. Az orvosok közlése szerint
a sebből két urcia gennyi távolítottak el.

Minden jel arra mutat, hogy az elnök
mielőbb helyreáll. Szükséges azonban, hogy
nyugodtan maradjon és lábát ne mozgassa. Az
egész dolog nem komoly, de nagy kiméltre
lesz szükség. A pályaudvarra az elnököt kór-
házi kocsiban vitték.

Roosevelt elnököt megoperálták.

Indianapolis, szept. 24. Roosevelt tit-
kára közli, hogy az a zuzódás, a melyet az
elnök a pitsfieldi baleset alkalmával ballábán
térde és bokája közt szenvedett, egy kis tá-
lyogót vont maga után. Az orvosok ugyan
kijelentették, hogy a dolog egyáltalában nem
komoly és veszedelem nem forog fenn, mégis
tulzott óvatosságból arra határozták magukat,
hogy nyomban műtétet végezzenek, melyet In-
dianapolisban fognak végrehajtani. Az elnök
állapota teljesen kielégítő. Újút félbe fogja
szakítani és visszatér Washingtonba.

Indianapolis, szept. 23. Roosevelt el-
nök állapotáról kiadott orvosi jelentés így
hangzik: Az elnökön végrehajtott csukóly mű-
tét délután 4 óra 45 perczkor be volt befejezve.
Az elnök, a kit nem altattak el, kitűnő kedv-
ben maradt. A műtét után az elnököt ágyba
fektették.

Indianapolis, szept. 23. Roosevelt el-
nök este fél 8 órakor visszautazott Washing-
tonba.

A szállodások XXXI-ik nemzetközi kongresszusa.

Tegnap délelőtt 10 órakor nyitották meg a
Magyar Tudományos Akadémia dísztermében a
szállodások XXXI-ik nemzetközi kongresszusát.
A magyar tudományok eme díszes csaroká-
ban, melynek falai máskor mindig a magyar
szóltól hangzanak vissza, tegnap a német nyelv
dominált. A kongresszusnak tárgyalási nyelve
ugyanis a német, minthogy a résztvevők leg-
nagyobb része Németországból és a német
Svajczból való. Más országokból alig jöttek né-
hányan; az osztrákok pedig teljes távollétükkel
tüntettek.

Az ülést Hoyer elnök nyitotta meg német
nyelven. Üdvözölte az egybegyűlteket és köszö-
netet mondott a magyarok szívélyes vendég-
szeretetéért.

Szell Ignác belügyi államtitkár, a belügy-
miniszter képviselője francia nyelven a követ-
kező beszédet mondotta:

»Uraim!

A belügyminiszter ur, a kormány el-
nöke e pillanatban sürgős ügyek által lévén

elfoglalva, engem kegyeskedett megbízni az-
zal, hogy az ő nevében és az egész kormány
nevében a legszívélyesebben üdvözöljem
a szállodások nemzetközi szövetségének köz-
gyűlését.

Ő Nagyméltósága azzal is megbízott,
hogy fejazzem ki Önök előtt élénk meg-
elégedését a felett, hogy Önök e köz-
gyűlés székhelyét a mi székes fővárosunkat
választották.

Fognak Önök Magyarországon is találni
tájakat és fogják találni a földnek kincseit,
a melyek bátran megállják a helyüket az
összehasonlításban is és reméljük, hogy az
Önök ipara hozzá fog járulni ahhoz, hogy
szélesebb körökben felkeltsék az ezek iránt
való érdeklődés.

Országunk kormánya és közönsége élénk
figyelemmel fogják kísérni az Önök tanács-
kozásait és határozatait, a melyek a külön-
böző népek társadalmi és gazdasági érint-
kezésének könnyítését, kelemesebbé és barát-
ságosabbá tételét is csak elő fogják moz-
díthatni.

Üdvözölöm a szállodások 31-ik nemzet-
közi kongresszusát. Isten hozta Önöket Ma-
gyarországon!

Márkus József főpolgármester a székesfő-
város nevében a következő beszéddel üdvözölte
a kongresszust:

»Uraim!

Budapest székesfőváros törvényhatósága
nevében és képviseletében szívem őszinte,
igaz érzelmeivel üdvözölöm Önöket, tisztelt
uraim, mint a szállodások nemzetközi egye-
sületének tagjait.

Köszönetet mondok Önöknek, hogy 31.
közgyűlésetek fővárosunk falai között tar-
tják meg, amelynek polgársága igaz, őszinte,
hamisítatlan szeretettel fogadja Önöket.

Legyenek meggyőződve arról, hogy értéke
szerint becsüljük ez Önök megtisztelő látó-
gatásának fontosságát, amely alkalmul szol-
gál nekünk arra, hogy bemutatassuk Önöknek
Budapestet és Budapestben Magyarországot
és a magyar nemzetet, amelynek úgy köz-
jogi állását, mint kulturális és közgazdasági
viszonyait a külföld, sajnos, még mindig
túves, nem egyszer rosszakaratu információk-
ból ismeri.

Nyugateurópa kulturájának védőbástyája,
királyához hű, hazáját szerető, alkotmányára
és szabadságára féltékeny nemzet lakik, amely
komoly munkával törekszik arra, hogy a
kultúra terén a nyugat nagy nemzetének
sorába emelkedjék.

Isten hozta Önöket!

Az elj-nzéssel fogadott beszéd után Hoyer
elnök ismertette a szállodai iparnak legtöbb

tovább ugyanis a commendatori rendszer gaz-
dasági rendszer lesz; a commendatorok —
tisztelőt a kivételeknek — első sorban a java-
dalom kibaszására törekednek, a monostor
bevételeivel, a szerzetesek fejelemével, az elhalt
vendégeknek újakkal való pótlásával nem
örödek. Mar pedig erkölcsi bejegészet ilyen
uton módon gyógyítani nem lehet. A commen-
datorok vagyis azon világi főpapok száma, a
kik már élvezett főpapi javadalmak mellé
kaptak még egy, két, három monostoros j-
vadalmat, igen nagy volt. Hogy csak a prémon-
treieknél maradjak: a váradi-elszögyi prépost-
ságot már közel félszázad óta bírják mint
commendát a váradi egyháznagyok és — mint
már emlittem — éppen ez időben alakítja át
Kálmáncsehi Domokos tarsas káptalanára; Lele-
szén szintén commendatort találunk s ez Oshfi
Miklós, nem kerülhet el e sorsot a jászói
prépostság sem, mely Vajai Lázló egri nagy-
prépost birtokában volt.²

Hogy miért kellett szerzetes rendjeinknek e
szomorú sorsot megérniük, erre nézve szavain-
kon kívül bőszes kommentárral szolgálunk
maguk az oklevelek, a minthogy mi is ezekre
alapultuk fentebbi mondatainkat. Csak az a
feltűnő, hogy ezek az okok szóról-szóra ugyan-

¹ A vatikáni levéltár már idézett helyén.

² Schmitt, Eppi Agr. II. 203. s jászói levéltár
(házi.)

azok, essék bár szó a premonstreiek váradi-elszö-
gyei vagy csuthi prépostságáról vagy bevezések
szent-jóbbi vagy teraskői apátságáról. Mikor Má-
tyás király a csúhi és zsámboki prépostságokat
a premonstreiktől elveszi és a pálosoknak adja
s ehhez a pápa beleegyezését kéri, eljárását a
következőkkel okadarolja meg: »... a vallá-
sosság és tisztesség kötelekeit megajánván, a
monostor javait elpazarolják (a premonstreiek)
az istentisztelet végzését elhanyagolják, zabo-
laltan és botrányos életet élnek s annyira meg-
fogyatkoztak, hogy manapság Csuth-on egy sem,
Zsámbok-on pedig csakis egy rendtag talál-
ható s az is gyegelemjű... a monostorok
épületei vagy már romba dőltek vagy a
rombadőlésük fenyegetnek... a szent köny-
vek, kelyhek és más paramentumok elhanya-
golt állapotban részben megcokitva, hiányo-
san hagyatnak hátra... annyira, hogy ha a
mondott prépostságok továbbra is a premon-
treiek kezében maradnak, a tökéletes megsem-
misülés veszedelme vár rájuk...»

Az itt közlötöket minthogy fogadhatjuk
el a többire is: a szerzetesek elhanyagolják
az istentiszteletet, botrányos életet élnek, a
monostort elhagyva szerte kóborolnak, az
épületeket, javukat nem gondozzák, az épü-
letek dőlnek: mindezeket szóról-szóra meg-
találjuk minden ez irányú oklevelben. Ismét-

¹ IV. Sixtus bulája a Dataria registáiban.

telten felmerül tehát a kétség, vajjon szó-
szerint kell-e venni ez okleveleket, még ha ki-
rály írta is azokat? Hiszen az emlitett okok
közül egy is eleendő volna, hogy az a mo-
nastor mint olyan elpusztuljon a föld szí-
néről.

Nyugodtan állíthatjuk tehát, hogy nem is
kell azokat szószertint venniük. Annak a ki-
rálynak vagy főpapaak érdekében állott, hogy
kiszinezve, nem egyszer a túlzás veszedelme
nélkül, megható modorban írja le a megszünte-
tendő monostor életét, hogy így annál könny-
nyebben bírassa a pápát a hozzájárulásra.
Ha csakugyan olyan botrányos lett volna az a
szent-jóbbi convent, mint azt Ulászló király
s Varadi Péter elpaszolják, képzeltető-
g, hogy az országgyűlés oly erősen védte volna
a bevezések jogát? Vajjon egy üresen álló,
bomladozó, apát és szerzetesek nélkül levő
monostorra hajlandó lett volna rábízni a hi-
teleshely p eséjét?

De ha meg is engedjük, hogy az okleve-
lek értéke lezállítsa dő, még így is elmarasztaló
ítéletet mondana azok a szerzetesekről.

Azonban, ha a vévedék is szerzetesaink,
sorsuk súlyosabb volt mint megérdemelték.

években való fejlődését. De hogy a szállodások a modern igényeknek megfelelhessenek, szükségük van a kormány és a hatóságok jóakarására.

Örvend, hogy Budapesten, ebben a szép városban, a hatóságok minden tőlük telhető eszközzel támogatják a szállodai ipart.

Most Széll Ignác államtitkár és a főpolgármester eltávoztak, mire áttértek a napirendre.

A kath. tanügyi bizottság működése.

— Titkári jelentés. —

A kath. tanítók országos bizottságának múlt évi működéséről. Felfolvaszt Szentégyházi Atyánk 25 éves pápasága jubileumát ünneplő gyűlésen Számborovszky Rezső elnöki titkár.

Mélyen Tisztelt Országos Bizottság!

A millenniumi év Szent Jakab-havában megtartott első orsz. kath. tanítói kongresszus határozatából a nagym. püspök-kar megerősítő jóváhagyásával immár hat éves buzgó munkálkodására tekinthet vissza a magyar kath. tanítók országos bizottsága és tanügyi tanácsa.

Az első ciklus öt évi tevékenységére nem vetek visszapiantást, mert egyrészt jelentősenek bő anyagot szolgáltat a lefolyt év munkássága, másrészt tekintettel a mai gyűlés fenséges volta — és gazdag tárgysorozatára előre számot vettem az idővel.

A lefolyt munka-évet azon hódoló felirattal kezdtem, melyben báró *Hornig Károly* veszprémi megyés püspök, valóságos belső titkos tanácsos urnak, a kath. tanítók fényes tehetségű, nagy tudományu, bölcs tapintatu vezérének a védnök-elnökségről lemondása alkalmából távozása fölött a legőszintűbb kebeli mély fájdalom kifejezése mellett fardhatlan buzgalomért legnagyobb köszönetünket nyilvánítottuk.

Kedves kötelességet teljesített a tanügyi tanács, midőn 1901. december hóban megtartott tanácsüléséből dr. Széchenyi Miklós győri, István Vilmos szombathelyi és Városov Gyula székesfehérvári újonnan kinevezett püspököket felirathoz távoztatták, melyre meleg hangú köszönő válaszok érkeztek.

A lefolyt év tevékenységét nem a gyűlések száma, hanem gazdag tárgysorozata jellemzi. Alapszabályaink értelmében megalakultak a különböző szakosztályok és különösen a képzőintézet és népnevelési nagy munkásságot fejtett ki.

Legnagyobb alkotása volt az elmúlt évnek: »A kath. tanító- és tanító-képző intézetek képző-, magán-, osztály-, felvételi-, pótl- és javító-vizsgálatok szabályzata«. Egető szükség volt a munka létrehozására, mert az állam ily irányu szabályzatát a legtöbb egyházi hatóság egyszerűen átvette, pedig az utolsó állami szabályzat nem hogy javítana az eddigi helyzeten, de még a szakterfűk megalapozását sem tudta kinyerni. Szabályzatunk kikerült az állami képzőintézetek szabályzatának a szaktekintélyek által egyhangúlag elítélt azon legnagyobb hibáját, hogy a szóbeli vizsgálatot a sok tantárggyal túltöltötté tette, továbbá felülmúlja: a nemzeti jellegű tárgyak kiemelésével, a gyakorlati ügyességet kívánó tárgyak esetleges felmentésével, továbbá leginkább pedig azért, hogy a gyakorlati tanítás fontosságának érvényre emelésével a tanítói képzés szakzszerűségét minden eddigi szabályzatnál jobban biztosítja.

A kath. iskolák függetlenségét önálló intézkedéssel kell érvényesíteni. Hármasszemponthoz döntött a vizsgálati szabályzatok és intézkedések megállapításánál: az erkölcsi, a nemzeti és a szakjelleg.

Behatóan meg lett vitatva azon elvi szempontból sérelmes szokás, hogy a képzők előljárói a vizsgálati engedély megadását egyenest a miniszteről teszik függővé, holott kálvinista intézetekben ezt egészen jogosan az iskolafelügyelők gyakorolják. A miniszternek csupán tudomásul vétel végett van a dologhoz köze. A bizottság több tagja ezen lényeges kérdésben nyilvánkozott, hogy abban ma sincs egyfor-

maság. Vannak intézetek, melyekben a vizsgálati engedély megadásához a miniszter nem foly be.

Hogy a képzők vizsgálati szabályzata teljes munka, mutatja azon körülmény, hogy a két főm. bibornok személyesen, a nagym. püspök-kar több tagja pedig írásban fejezték ki elismerésüket, a szabályzatokat pedig közlés végett felterjesztették a vall.- és közokt. miniszterhez.

Nem csekélyebb jelentőségű dolog, hogy a »Róm. Kath. Népiskolák és Népiskolai Tanítóokra Vonatköző Rendszabályoknak Revidált Tervezetét«, valamint a kath. népoktatásügy minden fokozatára már revidált tanterveket a hercegprímás ő főmagasságától a tanügyi tanács visszakérve, újabb dolgozás alá vette.

Megállapította a tanítóképzők tantervének általános elveit, mely szerint: az állami tervezetből, a mi jó, követésre méltó, meg kell tartani, de önállóság nélkül mindent átvenni a kath. tanügyi politikával ellentétben áll; a szakképzést avval kívánja emelni, hogy az általános műveltséget képző tárgyak a III. osztályban lehetőleg befejeztessenek, úgy, hogy az általános képzés ne süllyedjen, s a szakképzés másodrendűvé ne váljék. Az eddigi tervezetnek az a hibája, hogy az általános képzést túlfeszítik s nem uralkodik benne a pedagógiai irány. A szakjelleg az általános műveltség harmóniájával kell biztosítani, az ismételést fentartja, de óvakodik a túltengéstől, tekintettel van az oktatás erkölcsi jellegére, a negyedik évfolyamban a súlypontot — a hittan, magyar irodalom és nemzeti történet mint rendes tárgyak fenntartásával — a gyakorlati kiképzésre fekteti s ezen elv betartásával az órafelosztást is megállapította. A végleges döntésig nyílt kérdésnek hagyták, hogy a módszertan melyik osztályban kezdődjék és ki tanítsa.

Az általános tervezetet kiírják az egyes tanártestületeknek, a tanítási tervezet részletes tárgyalására pedig külön-külön szakfőnököket bíztak meg. A magyar nyelv és irodalom részletes tervezetét már is tárgyalta és elfogadta a tanügyi tanács.

Ugyancsak elfogadta a képzési szakosztály azon tervét, hogy a tanítói állásnak magának nem áll érdekében, hogy tagjai előtt mindenféle pálya megnyíljon s kimondá: hogy e felhajtott irány ellen főképpen a szakjelleg fokozásával lehet ellenállani, melyvel elzárhatjuk a más pályán való érvényesülést. Az egyes tárgyak módszertani utasítására úzve a tanács a tanítási terv revíziója után fog dönteni.

Előkézítette az óvónők képzők tervezetét, a polgári iskolai tanító és tanítónők képzők tantervet pedig most mutatja be.

Hosszabb megbeszélés után az elemi iskolák tantervét egy bizottságnak adta át; ma volt alkalma a mélyen tisztelt Közgyűlésnek e derék dolgozat felett véleményét nyilvánítani.

Biztos megállapodásra jutottunk a gazdasági (ismétlő) iskolák szervezetére nézve is. Ezen iskola tantervét szintén az elmúlt év készítő elő s mint teljesen kész s több oldalilag átnézett művet tűzte tárgyalásra a mai közgyűlésnek.

Az egyöntetűlegre törekvést mutatja a tanács azon eljárása, melylyel lépéseket tett, hogy alapszabályaink szerint a tankönyvbírálat az ő hatáskörébe tétessék át. — A szeretői atyai gondosság megnyilatkozását látjuk azon határozatában, melynél fogva kéressék fel a nagym. püspök-kar, hogy a gyermekeknek ingyen kiosztásra a »Népiszkolák«-at a templompénztár terhére engedélyezze. — Minden elismeréssel szólhatunk bizottságnak azon törekvéséről, hogy kérvényezte a felettes és tanügyi hatóságokkal szemben a bélyeg és portómentességet, amit azonban elég sajnós, a keresk. miniszter nem engedélyezett. — Az országos bizottság fejlesztését célozza azon memorandum, melyben kérjük a nagym. püspök-kartól, hogy a tanító egyletek szervezésének s hozzászárak kapcsolatba a központi tanítói képviselőkkel.

Ezen évben hagyta el a sajtót a magyar kereszténység kilencszázados körülmépe alkalmából tartott országos kath. tanítói ünnepi

kongresszus emlékkönyve, melyért a szerzőnek jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. E munka átnyújtása alkalmából ugy a két bibornok, mint számos püspök szólott teljes elismeréssel az országos bizottság hasznos, irányító munkásságáról. Egyetlen iskolai könyvtárból sem szabadna a jeles dolgozatnak hiányoznia; anynyival kevésbé, mert tiszta jövedelme a központi iroda fenntartására fordítatik; itt jegygyezük meg, hogy a központi iroda szabályzata megerősítés végett a nagym. püspöki karhoz felterjesztették.

Egyházi elnökünk bőkezűségét, figyerezetét és annak szolgálatában értékesített bölcsességét hirdető munka: a kath. népoktatásügy kilencszázados története, melyre vonatkozó bírálatok b-érkeztek, s mivel a pályanyertes szerző hajlandónak nyilatkozott a bírálatkól kívánt változtatások keresztülvitelére, a mű megjelenése biztosítva van.

Az elmúlt évben határozott a tanügyi tanács az elhalt tanítók özvegyeinek félévi jutalékában, mely szerint felkérte a nagym. püspöki-kar, hogy a hatósága alá tartozó iskolákban az 1868. XXXVIII. t.-cz. 139. és 140. §-ait a vallás- és közokt. miniszter szerint rendezze, s hogy ebbeli határozata a közigazgatási hatóságoktól szükséges esetben végrehajtsák, ezen határozatát az illetékes miniszteriumnál is mutassa be. Továbbá hivatalos jegyzőkönyv alapján lett hangoztatva, hogy a kath. s általán felekezeti tanítók illetményeiknél: az 1893. évi XXVI. t.-cz. 7. §-a alapján kifizetett hátralékok az egyes adósoktól közigazgatási uton hajlandók be s így a tanítók esetéről-esetre kívánhatják a törvény végrehajtását.

A kántortanítók osztozkodására nézve szintén igen gyakorlati dolgokban állapodott meg: a) Az özvegy félíg élvezi a lakást és a stólat kivéve minden jövedelmet, ezen időre a segéd-tartás az iskolafentartó kötelessége. b) A javadalom megállapítása polgári évre szól. c) A tanítóknak állása jövedelméből annyi tizenketted rész jár, a hány hónapot állásán töltött. d) A munkabér azt illeti, aki azt teljesítette, a hivatkozott ez nem vonatkozik. e) A vetőmag azt illeti aki elvetette, az adót is arányosan kell felosztani. f) A fajrandóságból a téli hónapokra $\frac{1}{2}$ -ad rész, a nyári hónapokra $\frac{1}{2}$ -ad rész essék. g) A stóla illetmény azé, aki a funkciót végezi. — Ezen megállapodások szintén a nagyméltóságú püspöki karhoz lettek felterjesztve.

Mivel pedig a tanítói nyugdíj revízió 12 órájában vagyunk s a kántortanítók nyugdíj-rendezése érdekében kötelességünk állást foglalni, hódolatteljesen megkeressük a nagym. püspök-kart, hogy felterjesztett memorandumunkat a magas kormányhoz átküldeni kegyeskedjék s különösen hívjuk föl figyelmét emlékiratunk B. II. 1. pontjára, mely szerint, ha a törvény a kántori illetményt a tanítói fizetés kiegészítéséül elfogadta, ugy a nyugdíjba is számítsa be.

Ezek után megköszönve a mélyen tisztelt országos bizottság becses türelmét: avval zárom jelentésemet, amivel kezdenem kellett volna: 1902. évi ápril 22. megtartott gyűlésünkön dr. Steinberger Ferencz elnökünk a sziv legnagyobb melegével szólott a Szentsé es Atya, XIII. Leo 25 éves pápaságáról s kapcsolatban dr. Walter Gyula praelatus-kanonok indítványával kimondá: a mai magasztos ünnepi közgyűlés tartását, a hódoló felirat szerkesztését, továbbá a kath. tanítóknak Rómába való zarándoklását.

Vajha sikerülne!

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Okt. 19-20. Iparosok országos kongresszusa.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzánk juttatni sziveskedjenek.

UJDONSAGOK.

Ősz i k é k.

I.

Vetkeződik már a róna
Tarka disze hull le róla
Né ni s — látni — szinte fáj
Hogy sorvad az őszi táj . . .

Mért, hogy így kell véget érned?
Tarka, boldog, nyári élet . . .
— Hiába való panasz, —
Tarka élet sorsa az.

II.

Nagy halálos ágy a róna
Rajta a nyár fekszik itt
S eltemetni annyi báját
Hidegnek a szél segít.

Volt egy ősz, nem láttam ezt én,
— Együtt néztük angyalom —
S annyi bája volt a földnek
Mint egy május hajnalon.

III.

Őszi szélben úszva, szálva
Vándorpokok gyöngö szála . . .
Piczi jószág! — Űzi vágya
A melegebb jobb hazába . . .

Am de haza hogy találjon
Egy törékeny gyöngö szálon?
Lám ő — merre? — meg se kérte,
Rábizta az őszi szélre.

S most rohanva, — majd akadva
— Megpihenni — fű s fa galyra . . .
Vágytól űzve, gyöngö szálon
Kóborol a nagy világon . . .

Mintha sorsom benne látnám,
Kóborolok én is árván . . .
Hova? — nem, de merre? tudva
Ráléptem egy hosszú utra.

Mint vándora ősi szélnek
Hátha én is oda érek
Hol a munka bére várna . . .
Hova csal a lelkem álma!

Dutka Ákos.

Szent Gellért.

Ott áll az ősz főpap, a hős, a győzedelmes,
a mártír . . . Arczán isteni nyugalom . . . lel-
kében hite iránti odaadás . . . Így állhatott ott,
kezeit kitérve, a szent keresztet az ég felé
nyújtva, mikor ott a Kelen hegyén körárvette a
vérszomjas pogánysereg, hogy a következő pil-
lanatban letaszítsák a halálos mélybe . . . Így
állt ott nyugodtan, meg nem rendülve s az ég
Úrához még akkor is hő fohászt küldött: »Uram!
bocsásd meg nekik . . .«

Igy képzeli őt el a művész nagyralátó lelke.
Igy fog ott állni örök időkre, diszeül a nevről
nevezett hegyen s hirdetni fogja főséggel a ke-
resztény hit erősségét, kitartását, a melyhez az
ő lelke is hasonlított . . .

A király által az országnak ajándékozott
tiz szobor egyike Szent Gellért szobra, a mely
Jankovich Gyula ismert zseniális művész vésője
alól került ki.

Leleplezési ünnepélyét a mai napra ter-
vezték, de mert együtt tartják az esküteri hid
megnyitásának ünnepélyével, a mennyiben a
hidfő fölött a hegyre vezető diszton fog állni,
a hid környéke pedig még rendezetlen, egyelőre
elhalsztották mindkettőt.

Ennek a szobornak a leleplezése fog mind
a tiz között a legnagyobb fényvetés és ünnepé-
lyességgel megtörténni, a mint hogy a térítő
nagy püspök emlékezete ezt meg is követeli.

* **A káptalani helynök körlevele.** *Vinkler*
József cz. püspök, káptalani helynök terjedelmes
körlevelet bocsátott ki a váradi egyházmegye
papságához, melyben közli a pápának két
utóbbi encyclikáját, a Congregációknak külön-
böző érdekes ügyekben hozott döntvényeit, in-
tézkedik továbbá a magyar nyelv kötelező ta-
nitásáról a népiskolákban (különben az egész
egyházmegyében csak egy pár nemzetiségi is-
kola van, ott is régóta kötelező a magyar
nyelv, sőt a II. osztálytól kezdve magyarul
tanítanak), majd közli a felhívást a kath.
nagygyűlésre, a kath. tanítók zarándoklására,
valamint a számadást a kath. tanítók segély-
alapjáról, — majd egy érdekes kuriai és két
közigazgatási bírósági ítéletet, néhány kisebb
jelentőségű miniszteri rendeletet s végre a
személyi híreket, áthelyezéseket, melyekről la-
pünkban már megemlékeztünk.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Ozi-
koán* László szilágyesi kir. járásbíró-ági ir-
nokot a tenker kir. járásbíró-ságához segédkönyv-
vezetővé kinevezte.

* **A főgimnázium ifjusága Nátalalussynál.**
Abból az alkalomból, hogy *Nátalalussy* Koraél
prem. rendű kanonok, a nagyváradi tankörület
kiváló érdemű főigazgatója nemrég ülte meg
10 éves jubileumát, a főgimnázium ifjuságának
nevében Strébely Gyula, Györgyi Mihály és Nagy
József VIII. oszt. tanulóból álló küldöttség ke-
reste fel tegnap a kiváló tanférfit. Az ifjuság
nevében Strébely Gyula üdvözölte a főigazga-
tót, ki meleghangú és magas szárnyalású be-
szédben válaszolt, hazaszer tetre, az uralkodó-
ház iránt való hűségre, kitartásra buzdította az
ifjuságot, majd végül megköszönte az ifjuság ki-
tüntető figyelmét.

* **Esküvők.** *Beniczky* Sándor orsovai fia-
tal derék vámtiszt tegnap délután fél 12 óra-
kor vezette oltárhoz bájos aráját: *Novák* Gi-
zella oklev. tanítónőt. *Novák* József epüész
kedves, szép leányát, a premonstri rend tem-
plomában. Az esketés szertartását *Halász* Gyula
I. sz. papnöveldei lelkigazgató végezte s re-
mek beszédet intézett az ifjú párhoz. — Dr.
Moskovits Miklós szeszváros tegnap délután
tartotta esküvőjét *Schwarz* Ferencz birtokos
bájos és kedves leányával: Honkával.

* **A volt honvéd laktanya — bérház.** A
vidéki városok óriási áldozatokat hoznak az ál-
lamnak a különböző állami funkciók végzésével.
Viszontszolgáltatásról azért szó sincs. Nagyváradi
város tisztviselőinek jó része is azért szüksé-
ges, mert az állam tömegtelen teendő nyom a
város nyakába. Ezsz erejét igénybe vették a
kaszárnyák építése, míg iskolái nincsenek. Az
új honvéd gyalogsági laktanya kiépítése által
felszabadult a fő-utcai régi honvéd laktanya.
Mint értesülünk, a kormány a felszabadult lak-
tanya épületet bérházzá akarja átalakítani s
az államépítészeti hivatal most dolgozik a ter-
veken. 3—4 szobás magánlakásokat akarnak az
épületből csinálni. Az olaszai községi leányis-
kolának nincs épülete; alkalmatlan bérházakban
van elhelyezve. Erre a célra teljesen megfelelő
volna a volt laktanya, sőt még egy pár alóbb
fiosztálynak is jutna elég hely. A város óriási
teherrel szabadulna meg, ha sikerülne ezen
épületet az államtól iskolai célokra elnyernie.
Ez a kérés nem is olyan merész és indokolat-
lan, mert már hasonlíthatlanul többet és több
izben áldozott a város az államnak. A tanács
megtehető most ilyen irányban a lépéseket.

* **A megrendelések gyűjtéséről** szóló tör-
vény újabb magyarázatot nyert. A kereske-
delmiügyi miniszter ugyanis kimondta, hogy
külföldi, illetve nem helybeli drágakő kereske-
dőknek meg van engedve, foglalatlan gyön-
gyökkel és drágakövekkel az országban levő

illetőleg a nem helybeli ékszerészeket és ék-
szerkereskedőket felkeresni és a kívánt árut
azonnal át is szolgáltatni. Azt mondja a mi-
niszter, hogy ez az engedély sem a házalási
szabályzatba, sem a megrendelések gyűjtésé-
ről szóló törvénybe nem ütközik s az ilyen
külföldi kereskedők egyedül csak arra köte-
lezendők, hogy a foglalatlan drágakő-árusításra
az elárusítás helyén előzetesen iparigazolványt
váltssanak.

* **Esperesi gyűlés.** A nagyváradi-központi
esperesi kerület papsága ma tartja őszi gyű-
lését a váradi-velencei plebánián. A gyűlés
d. e. 9 órakor szent misével veszi kezdetét.

* **Kettős halálos ítélet.** Szenzációs ítélet-
tet mondott ki kedden a kalocsai törvényszék,
Ugyanis ekkor tárgyalta *Dér* Péter és *Dér*
Károly majsai lakosok bűntudóját, kik a múlt
évben kirabolták *Ferneki* János harkakönyi
lakost, ennek Borcsa nevű lányát agyonlőtték.
A család többi tagjait súlyosan megsebesítették.
Az esküdtbíró-ság mind a két vádiottat **halálra**
ítélte.

* **Megkeresztelkedés.** Dr. *Schwarz* Gusztáv,
a budapesti egyetem tanára s ez idei dé-
kánja a napokban a kath. vallásra tért. A ke-
resztést a budapest-erzsébetvárosi templom-
ban vette fel *Tóthfalussy* Béla plebános ke-
zeiből.

* **A filadelfiai magyarok ünnepe.** Alig
zajlottak le a new-yorki fényes magyar ünne-
pések, már is lelkis ünnepet rendeztek az
amerikai magyarok Filadelfiában, ahol többek
között megható jelenet történt. A magyarok
bankettjén részt vett *Figyelmessy* ezredes, a
ki Kossuth L. jussal jött ki Amerikába és itt
végig küzdött a 65-ös polgárháborút is. Az
öreg veterán felköszöntőjében végtelen hálá-
val és rajongással beszélt Amerikáról. Többek
között ezeket mondta:

— Nemcsak földet, hanem puha kenyeret
is adott Amerika az emigránsoknak s a ma-
gyarok nem lehetnek elgőg halásak az Unió
iránt, azért a mit ez a magyarokkal szemben
cselekedtet.

Majd így folytatta:

— Megigérttem Kossuthnak, hogy míg ő
él, addig a lábamat be nem teszem Magyar-
országba. A szívem elszorul, mikor erre gon-
dolok, de hiszem és mindig remélem, hogy meg-
látom még hazámat, mint önálló országot. Az
öregnek elcsuklott a szava s könnyezve ült le.
P. rényi László rom kath. plebános, Kutby
Zoltán ev. ref. lelkész Zseni Józseffel most
sorba járják az Unió nagy városait, mindenütt
élesztve az amerikai magyarokban a távol haza
iránti szeretetüket.

* **Veszedelemes hulló csillag.** A felhők
tüze, a villám gyakran szokott veszedelmet
okozni a földön, de arról, hogy a hulló csillag
is komoly kárt tett volna az emberek va-
gyonában — ritkán hallunk hírt. A meteor-
ról legalább azt tanítják a csillagászok, hogy
még a levegőben elhamvad és csak a hamuja,
esetleg megszenesedett darabja jut a földre.
Most Ujvidékről kapott tudósításunk ennek
ellenkezőjét bizonyítja. Ujvidékről jelentik, hogy
Dirócz községben egy csillag, mely Gáspár
István pusztáján esett le, lángba borított több
zab asztagot.

* **Vadász-szerencsétlenség.** Szerencsétlen
kimenetelű hajóvadászat volt vasárnap a fel-
vidéki Parube község határában. A vadászok
ugyanis a környéken nagyon elszaporodtak úgy
annyira, hogy a lakos-ág burgonya és kukorica
termését már mozdánem tökre tették. — Az
előjáróság kérelme az alispán hajóvadásza-
tot rendelt el s ezt a főszolgabíró vezetése
alatt a hó 21 én tartották meg. A vadászatra
a környékből sok uri ember jelent meg golyóra
töltött puskával. A nagy köd miatt csak jó
későn kezdheték meg a vadászatot, de már
az első hajásnál végzetes szerencsétlenség
történt. A vadászok a kijelölt helyen állva,
várják a vadakat, a melyeket a hajóknak
kellene volna felzavarni. Laky Máté földbíró

és Podhráczki Lajos tanító egymáshoz közel állottak, a mikor nem messzire tőlük egyik bokorban csörtetést hallottak. A két vadász a bokor irányában süttötte el fegyverét. A lövés után jékkialtást hallottak. A megrémült vadászok odafutva Pomoly Adám porubei lakos hajót találták átlőtt mellal és átlőtt nyakkal. Mind a két golyó találta a szerencsétlen hajót, aki a többiekől előre törve, té edésbe ejtette a vadászokat. A becsülés megállapította, hogy mind a két lövés feltétlenül halálos volt. Lakit és Podhráczkit bekisérték a törvényszékhez.

* **A kolozsvári Mátyás-szobor felállítása.** Fadrusz mester alig fejezte be a zilahi Wesselényi-szobor felállítását, legott Kolozsvárra utazott, hogy dicsőséges nagy művének felállítását megkezdje. Ma már serényen folyik a munka a fejedelmi városban a nagy arányú szobor felállítására körül. A szobor talapzata helyét és környékét makadammal burkolják s e fölé állítják a masszív talapzatot. Még három hét választ el az erdélyi nagy ünnepélytől, de Kolozsvárról már városzerte lázasan készülődnek. Most folynak a jelentkezések. Az ország minden részéből ígérkeznek vendégek. Főurak, egyesületek és hatóságok egymás után jelentik be látogatásukat. A napokban Frank Dyer Chester az amerikai konzul is értesítette Kolozsvár városát, hogy az ünnepen részt vesz. Az előre látható óriás vendégsereg elhelyezéséről már eleve gondoskodik Kolozsvár községe, nagyon sokan önként és ingyen ajánlottak fel szállásokat.

* **Pató Pálók dala.** Magasztos látvány volt, amint a szinte végnélküli menet végig-hőmpölygött a Kerepesi-úton a Kossuth-nótát énekelve.

Egy francia tudós, aki vendégképp idözik nálunk, elragadtatva nézte az impozáns látványt egy erkély magasságából és csodálkozva kiáltott fel:

— Ah, mily szép ez! Egyetlen nép sem tud annyira lelkesedni, mint a magyar! Szeretném megösmerni annak a dalnak a szövegét, amelyet most énekelnek!

Az egyik kísérfője lefordította neki készségeken:

— Kossuth Lajos azt izente, elfogyott a regimentje. Ha még egyszer azt izeni, mindnyájunknak el kell menni.

A francia összeránczolta a szemöldökét és elborult arcczal szólott:

— Hm! Ezt nem értem. Miért mondja az a nóta, hogy »ha még egyszer azt izeni?« Miért nem megy mindjárt az első üzenetre?

A kísérfő keserű mosolyal válaszolta:

— Hja, ez az éppen! Ez ami legjobb népdalunk, mert a leghívebben fejezi ki a magyar nép lelkét!

* **Korn Artur illetősége.** Wachtel nagykövetségi rendőrkapitány felkérte Korn Arturt, hogy illetőségét 48 óra alatt igazolja. Korn illetékeségért folyamodott, de a kérvényt ma a városi tanács elutasította.

Igazságszolgáltatás.

A megsértett parlament. A szociálisták 1898 április elsején egy tompa-utcai kocsmában népgyűlést tartottak, melyen az akkori Bánffy-féle képviselőházat szapulták. Valahány szóok felszólt, kiméltlen hangon beszélt a »három millió forintot összevászárolt« többségről.

A rendőrség emberei, Jakab Béla rendőrfelügyelő és lovag Hulsenreiter Sándor detektív hasztalan csitították a munkásokat, a kik közt az akkori kitoloncolások és fotografálás miatt nagy volt az elkeseredés. Végre is a népgyűlést feloszlatták és a szóokok a képviselőház tagjai ellen elkövetett, a

büntető törvénykönyv 261. §-ába ütköző és a 262. § a szerint minősülő nyilvános becsület-sértés miatt a bíróság elé kerültek.

A vád szerint Steinberger Sándor kárpi-tossegéd »gazemberek«-nek nevezte a képviselőket, mikor pedig a rendőrtiszt megintette, azt felelte volna, hogy a munkásokhoz csak nem intézhet mást, — mint forradalmi beszédet.

Csanádi Dénes gyári munkás a beszédében ezeket mondta a többek közt:

— Kitisztítjuk azt a piszkos istállót, melyet országgyűlésnek hívnak!

De legelősebben Farkas Alajos mázolósegéd kelt ki a képviselők ellen:

— Nem fogjuk tűrni, — mondotta volna a rendőri feljegyzések szerint, — hogy cirkefogók és gazemberek üljenek a parlamentben. Megfogjuk mutatni, hogy az a parlament, mely megvásárolható mint egy utcai nő, tovább működni nem fog.

Mindháromjukat a képviselőház megsértése s még külön Falcsek József szabósegédet a jelenvolt rendőrségi kiküldöttek megsértéseért vád alá helyezték s ügyükben a főtárgyalást tegnapra tűzték ki dr. Szabó Géza bíró elnöklésével. Minthogy azonban az egyik vádlott, Farkas Alajos nem jelent meg, a törvényszék bele sem fogott az érdemleges tárgyalásba, hanem elhalasztotta azt egy újabb kiűzendő határrapra.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Kisasszony feleségem.

Péntek: Kis herceg.

Az ember tragédiája.

Ujra üres ház, a mit pedig az előadás ezuttal nem érdemelt meg. Tavaly óta az Ember tragédiájának előadása nőtt. Nemcsak Evának volt már kitűnő személyesítője László Irén, hanem akadt végre megfelelő Adám is: Kovács Lajos. Szép tehetségű fiatal színész, a kiől még sokat várhatunk. Organuma férfias, kellemes, kiejtése, beszéd modora megnyerő s s a mi fő a drámai műveknél: tud gondolkodni és érezni a szerzővel. Egyszerre még nincs meg teljesen az a rutinja, hogy egy este 10—12-féle alakot egymástól élesen megkülönböztetve adjon elő. Bizonyos filozófi nyugalom ömlött végig Adámja valamennyi megjelenésén, a mi némileg hasonlóvá tette őket. Az elhatárolást még sokkal élesebbé, az egyes alakokat a fiatal Faraótól a sarkon járó aggastyánig egymástól sokkal különbözőbbé kell tenni, mint a hogy az Kovácsnak sikerült. Idővel azonban tehetségével ezt is el fogja érni.

Az előadásban ismét László Irén vezetett, a kiről ezuttal főleg a tavalyi díszleteket ismételnünk. Igen jó Lucifer volt Peterdy, míg a többi szereplő közül ujra messzire kivált Pintér pompás sansculotteja.

—r.

A szombati premier. A szombati három premier próbái javában folynak a színházban. A darabokat Somogyi Karoly és Peterdy Sándor együttesen rendezik s a próbakon ott vannak a szerzők is. Biró Lajos drámájában E. Kovács Mariska, László Irén, Benkő Jolán és Szervassy Sándor játszik a főbb szerepeket. Dénes Sándor darabjában László Irén és Tóth Elek a főszereplők, Ady Endre színpadképében az egész darabot domináló főszerepet Tóth Elek játssza.

Két operett. Ma és holnap este is operettel játszanak a színházban. Ma este a *Kisasszony feleségem* kerül színre, holnap, pénteken este pedig a *Kis herceg*, melynek keddi előadása olyan nagy sikerű volt.

Nagyváradai szerzők a Nemzeti-színházban. Biró Lajos, Dénes Sándor és Ady Endre darabjainak szombati premierje elé — mint a hogy előre lehetett látni — nemcsak Nagyváradon néznek óriási érdeklődéssel, de mindenütt író és művészkörökben. Ennek a nagy érdeklődésnek a fiatal írókra becses bizonyossága az a levél, melyet Somogyi Karoly színiigazgató tegnap kapott Somló Sándortól, a Nemzeti-színház igazgatójától. Azt írja Somló, hogy rendkívül érdeklődik a Szigligeti-színház szombati eseménye iránt s nagyon sajnálja, hogy nagy elfoglaltsága akadályozza a premiérre való lejövetelben. A Szigligeti-Társaság október 27-iki jubileumára Nagyváradra jő s kéri a színházat, hogy ha lehetséges, tűzze ki akkorra a műsorra ezen darabot. Ő nem hive a régi, maradi elvnek, hogy vidéken lejátszott darabot budapesti színpadon előadni nem lehet s esetleg attól sem zárkóznék el, hogy e három darabot, melyekről s mely íróitól annyi dicsőretest olvasott és hallott, a Nemzeti színházban is színehozassa. A három darab közöttben is biztosra vehető sikere esetén természetesen készsággal teljesíti Somogyi igazgató Somló Sándor kérését.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 7.

Bérletszűnet.

Ma csütörtökön, 1902. szept. 25-én

Kisasszony feleségem.

V g operette.

S Z E M E L Y E K:

Palaméd Vanderbum, báró	—	Szathmáry Arpád
Hannibal	—	Pintér Imre
Frickel, órá	—	Kalmár Béla
Petersop. Palaméd kulcsárja	—	Béresi Gyula
A polgármester	—	Csatár Győző
Kikiáltó	—	Vank István
Marjolaine, Palaméd neje	—	Órley Flóra
Avelin, Petersop leánya	—	Kulinyi Mariska

HELYEK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Kórszék 1 ft 20 kr. Tümlészék, 1 ft. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zárászék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 óráttól előre valthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárayítás fél 7 6 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, szeptember 26-án

Kis herceg.

Operette.

TAVIRATOK.

Szél a királynál.

Budapest, szept. 20. (Saj. tud. táv.) Bécsből jelentik, a király Széll Kálmán miniszterelnököt délután kihallgatáson fogadta, mikor is Széll a kiegyezési tárgyalásokról referált.

Tiszti előléptetések.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.) Legjobb források szerint a novemberi

előléptetések előmunkálatai folyamatban vannak. Hadnagyokká az előléptetésre alkalmas összes tiszthelyetteseket kinevezik.

Kiegyezési tárgyalások.

Bécs, szeptember 24. (Saj. tud. táv.) A miniszteri konferencia ma délelőtt 10 órakor folytatta a tegnapi megkezdett tanácskozásokat az autonóm vámtarifa ügyében. A tanácskozás a déli szünetet kivéve estig eltart s előreláthatólag a holnapi és holnaputáni napot is igénybe veszi. A tanácskozásnak a tárgya az autonóm vámtarifa nézve még fenálló differenciák áttekintő összeállítására, amelyet a két kormány előadói a legutóbbi közös miniszteri konferencia utasítása szerint dolgoznak ki.

Bécs, szeptember 24. (Saj. tud. táv.) A kiegyezési tárgyalásoknál sikerült több nehézséget megoldani, de a miniszterek megegyésére összejönnek a vámtarifa végleges megállapítása végett. Ezek dacára, beavatottak beszélik, hogy örülnének a miniszterek, ha a legközelebbi budapesti összejövetel utolsó lenne a vámtarifák ügyében.

Lipót herceg Bécsben.

Bécs, szept. 24. Lipót bajor herceg ma reggel Münchenből ideérkezett és ő felsége a penzinger pályaudvaron üdvözölte őt. A herceg ma este Visegrádra utazik vadászni és szeptember 28-án György herceggel ide visszatér. (M. T. I.)

Képviselőválasztás.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.) A szabadelyű párt a szászrégeni mandátumra gróf Teleky Domokost jelölte. A gróf kedden mondja el programbeszédét.

Fagy.

Sátoralja-Ujhely, szept. 24. A vármegye északi részén tegnap gyenge fagy volt. Sátoralja-Ujhelyen is dér volt. A hideg idő miatt a kapás-növények sokat szenvednek. Ha az idő nem fordul melege, a hegyaljai szőlők nagy része éretlen marad.

Nagy-Enyed, szept. 24. Az időjárás száraz, de az éjszék meglehetősen hidegek. A legutóbbi napokban hóharmatot észleltek. A szőlő nehezen fejlődik és a bor előreláthatólag igen gyenge minőségű lesz.

Kína képviselői.

Peking, szeptember 25. Kína képviselőivé a sanhai-kvan-niucsvangi vasutárvételénél Juan-sikkai csillii alkirály és King cseangi kormányzót nevezték ki. (M. T. I.)

Elsülyedt hajó.

Orsova, szeptember 24. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság 130. számú szénrel megrakott uszályhajója hétfőn délután a Stenka-zuhatagban elsülyedt. Most nagyon alacsony a vízállás és a hajónak az ott vajt harmincz méter széles csatornában kell haladnia. Az ut széleit uszók jelzik. Lefelé jött a vizen a Dunagőzhajózási társulat Dániel Ernő nevű hajója négy megrakott uszálylyal. Vele szembe ment fölé a Magyar Folyam- és Tengerhajó-

zási-Részvénytársaság Vértes nevű hajója két szénrel rakott uszálylyal. Ez utóbbinak kapitánya Mülner Géza, az előbbié Hergesz József. A Vértes uszályhajói közel találtak menni a csatornaszéléhez, a hol az egyik uszály hajó léket kapott. Kivontatták még a part mellé, de ott elmerült. A aldunai hajózási hatóság felelős. Minden hajót hatósági zuhatag-kalauz vezet Bázsiástól Turnszeverinig. — Az elsülyedt uszályhajó ügyében Tompa Károly hatósági felügyelő vezeti a vizsgálatot, annak megállapítása végett, hogy ki volt a hibás. A »Vértes« hajó állítólag az uszokon kívül haladt. A Stenka-zuhatag a legelső az Aldunán Drenkova és Moldova között.

Szisztovónál is a minap a nagy viharban, baleset történt. A magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság Erzsébet nevű hajója ugyanis horgonyt vetett itt, de a horgonylánc elszakadt és Spida kapitány az egyedüli biztos rögzítéshez folyamodva, készakarva belefuródott hajójával a homlokzátönyba. A minap elsülyedt Ferencz József hajó kiemelése folyamatban van. A román társaság állítólag kétszázötvenezer frankot már felajánlott kártérítés gyanánt a biztosító-társaságoknak.

Egyházkerületi közgyűlés.

Nagy-Enyed, szept. 24. A református egyházkerületi közgyűlést november 3-ára tűzte ki báró Bánffy Dezső főgondnok. A gyűlés főbb tárgyai: szervezeti javaslatok az egyházmegyéek beosztásáról, közgyűlési tagságról, gondnokválasztások és tanárválasztások. (M. T. I.)

A jászóvári prépost gyásza.

Kassa, szept. 24. (Saját tud. táv.) Takács Menyhért jászóvári prépost édes anyja, 64 éves korában, tegnap váratlanul meghalt.

Kormányozható léghajó kipróbálása.

Páris, szept. 24. A lapok jelentése szerint Vaux gróf léghajója tegnap Cette és Agde közt Marseille mellett szállt le. Újjának elején a léghajó vagy 60 mérföldnyire Riserta felé ment. Ezután szélcsend miatt 12 óráig teljesen mozdulatlanul állott. A szél azután Korzika felé vitte. Később a léghajó dőlő szél mellett készülékei segítségével képes volt irányt változtatni és óránként 15 eszményi utat tenni. (M. T. I.)

Szarvasmarha és ló kiállítás Besztercebányán.

Besztercebánya, szept. 24. Zólyomvármegye gazdasági egyesülete szombaton, szeptember 27-én Zólyom szab. kir. városban díjazással egybekötött szarvasmarha- és ókiállítást rendez. Ki lehet állítani tehéneket, üszöket és növendék bikákat, valamint kanczákat az ideai csikókkal. A gazdasági egyesület 800 koronát fordít a díjazásokra. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 99

A többiek is ráhagyták.

— Ieaza van.

De Csarnota tombolt.

— Hazudik a gazember!

— Magad vagy a gazember! — hallgass! kiáltottak feléje.

— Arulók vagytok! Halál reátok!

— Halál reád!

Nagyochezen elcsitult a zaj.

— Halljuk tovább az irást! Olvassad!

A levél így folytatta:

— Legyen bizalommal hozzám a kozak-ság, mert én egy hiten lévén vele, barátja vagyok. Fejezzétek be a harcot, küldjétek baza a tatárokat, vagy üssetek reájok s azután pihenjétek meg a köztársaság iránt való hűségben.

Az utolsó mondatok így hangzottak:

— Igérem néked, oly szentől, mint jó szolgája az ég Urának s hű fa egy régi ruthén családnak, hogy minden jóban segítelek. Jól tudod, hogy köztársaságban az én szavam sokat nyom a latban, hogy nélkülöm nem határozhatnak a háboru és béke felől. En vagyok az, aki legkevésbé óhajtom a polgárháboru.

Változó hangnallal fogadták a levelet, de úgy általában jó hatást tett. A tanácskozóhelyiség előtt összegyűlekezett tömegnek is fölolvasták az irást, s a fölolvadás befejeztével egyszerre kezdett szólni valamennyi ember. Ezeren ordítottak egyszerre, mint valami hangyaboly, úgy nyüzgött a tömeg. Eléuk tagléjtéssel kísérték mindenikük a szavait, az ellenfelek üsöllel fenyegették egymást. A főemberek között volt a leghevesebb vitatkozás. Pirosak voltak az arczok, gyűlölettel izzók a szemek, tajtékosak az ajkak, így rohantak egymásnak, élükön a háborupárt fejével, Csarnotával, aki valósággal örjngött. Chmielnickij béketörése is a végéhez közeledett már, s az ő ordítására el szokott halgatni minden más ember. Ezuttal azonban megelőzte őt Krsecsovski. Fölagrott egy löczára, s onnan ordított alá.

— Barmot őrizni talán jók vagytok, de tanácsot tartani nem!

Csarnota azt hitte, hogy Krsecsovski a háboru mellett szólal föl, csillapítani kezdte tehát a zajongókat.

— Csönd legyen! Halljuk a derék Krsecsovskit!

— Csönd legyen! kiáltották mások is.

Krsecsovskit az egész sereg tisztelte. Nemcsak jó harczos voltáért, meg a csatadöntő árulásáért, de főként azért, hogy nemes ember léte a kozakokkal tartott. Kíváncsian várták, hogy mit fog mondani s maga Chmielnickij is feszülten figyelt a szavaira.

Csarnota azonban alaposan csalódott várakozásaiban: Krsecsovski nem a háboru pártolta, mert ravasz fejével belátta, hogy a sóvárgott stárosztaságokat és óhajtott nagyméltóságokat most lehetne a legkönnyebben megszereznie, ha alkudozásra kerül a sor. Így szólt tehát:

— Az én elemem ugyan a harc és nem a szó, de minthogy már tanácskozunk, hát kimondom én is a véleményemet. Miért futunk fegyvert? Hogy visszavivjuk régi jogainkat és kiváltságainkat. A braziliavi vajda azt írja, hogy most visszaszerezhetjük egyszerre mind. Nos, tehát, ha nem így lesz, akkor folytassuk a háboru, de ha beteljesül az irás, akkor béke legyen. Miért is a vérontás? Ha kielégítenek minket az urak, majd mi is ki-elégítjük a körénk seregetteket és akkor vége a harcoknak. A Chmielnickij terve kitűnő. Mi a király pártján állunk, hiven kitartunk mellette, ami nem maradhat jutalom nélkül. Ha pedig ez nincs kedvére az uraknak, hát majd tesszünk róla. Majd leszámolást tartunk velök. A tatároktól persze szép szerével meg kell szabadulnunk.

A Chmielnickij arca felragyogott és sokan kiáltottak így:

— A háborunak vége! Követet küldünk Varsóba!

Csarnota azonban tiltakozott az ilyesmi ellen és torkaszakadtából ordított.

Krsecsovski fenyegetőleg mérte végig, azután így kiáltott feléje:

— Most persze tudsz szájaskodni, háboruért és vérontásért epekedni, de bezzeg gyávkodtál Korzunnál. Mikor a Donohovski emberei rádrontottak, az inadba szállott a bátorságod, sirtál, mint a szopósmalacz és megfuttatál az egész századoddal!

— Hazudsz kutya! — tombolt Csarnota. Épp oly kevésbé félek a lengyelektől, mint téled!

Krsecevszki nekimentott, a békepárt hívei is nagyokat rugtak a kapitányon.

Végre szólásra emelkedett Chmielnickij. — Elhatároztam, uraim, hogy követeket küldök Varsóba a királyhoz, akik hódolatunkat neki följelentvén, jutalmat kérjenek a számunkra. Mindazonáltal ha van, aki háboruzni akar, hát annak a kedvét is betöltöm. Elküldöm öt hadba, de nem a király és köztársaság ellen, amelyet mi sosem támadtunk, hanem legádázabb ellenfeleinkre uszítom, a ki gázol a kőzák vérben.

Követeket küldtem hozzá és pecsétetes levelet, kérve őt, hogy hagyjon föl a harcczal, de ő keréketötötte a követeket és választ sem adott. Most pedig közeleg felétek, Pogrebistose lakosait mind egy szálig kardélre hányatta s amint éppen most jelentették, ma Niemirovban tartott végítéletet. A tatárok gyáván nem merészködtek vele megütközni, egy kettőre itt temetést s a király háta megett és akarata ellenére szélverő seregünket.

Halotti csöndben hallgatták Chmielnickij szavait, ő pedig így folytatta:

— Az Isten ugyan a pártunkat fogja és segít megverni a hetmanokat. De ő gonoszabb ellenség, mint a hetmanok, mert ő az ördög fia, aki hazugságból él. Ha én személyesen vezetnék ellene sereget, azt jelentené Varsóba, hogy mi nem akarjuk a békét és panaszt tenni ellene ő fenségénél. Ennek pedig nem szabad megtörténnie.

Be kell tehát bizonyítanunk a király és a köztársaság előtt, hogy én nem kívánom a háborút, hogy ott ülök békén, hanem ő törve haddal, s hogy én ezalatt békességben tárgyalok a brazlavi vajdával. De tennünk kell ellene valamit, hogy meg ne törhesse erőnkét és hatalmunkat. Hadat kell állítanunk serege ellen és szövéni azt, amint Korzunál tettük a hetmanokkal. Arra kérek tehát, hogy jószántalokból, önkéntesen vonuljatok ellene, én majd megrom alkirálynak, hogy ez az én hozzájárulásom, üszlönzésem, sőt tudtom nélkül történt, szóval, hogy józós védelmi eszközként nyultatok csak fegyverhez a Wisniowiecki erőszakosságai ellen.

A gyülekezet még mindig hallgatott.

Chmielnickij kissé ingadozva folytatta:

— Aki közületek e feladatra vállalkozik, annak hatalmas seregei adok, derék katonákat, egy ágyut, tüzéreket, hogy Isten segédelmével leverhesse elleneinket és győzedelmet arathasson rajtuk.

Senkitem vállalkozott.

Chmielnickij látta, hogy keveset ígért.

— Hatvanezer embert adok melléje!

De most is csak hallgatással felelt a gyülekezet.

Gyáván húzódtak még üléseiken az egyik hűres, rettenet s harcosok, akik annyiszor döngötték Konstantinápoly kapuit.

(Folyt. köv.)

Ketch Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A Tőzsdé eredeti távirata. —

Határárak.

	Budapest, szept. 24
Buza októberre	8 01
Buza áprilisra	8 98
Tengeri	5 16
Rozs okt.	6 58
Zab ápr.	6
Káposzta, repes, aug.	96

Ártéktőzsdé.

	Budapest, szept. 24
Osztrák hitel	897.—
Magyar hitel	701.—
Államváltás	—
Rimamurányi	509 50
Magyar jelölés	2 42
Balgótervény	—
Wagon-kölcsön	—

Hivataltól arafolyamat

s budapesti Áru- és Ártéktőzsdén 1902. szept. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120 20
Magyar koronajárdék	97 95
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—
Magyar vasúti kölcsön ezüriben 3 1/2%	—
Magyar keleti vasúti államkőtvény 1876-ból	—
Magyar földharmadonostei kölcsön 4%	98
Italmérsi jog megváltási kötvény	100
Borvath-szlavonföldtelehermentési kötvény	87 50
Magyar nyeregmény-sorsajegy-kölcsön	205
Tiszahátvérvadás sorsajegyek kölcson	101 50
Osztrák járdék papirban	101.—
Osztrák járdék papirban	101.—
Osztrák járdék aranyban	121 50
Osztrák korona járdék	9 50
Osztrák államsorsjegyek	151 50
Osztrák magyar bank részvény	15 5
Magyar hitelbankrészvény	727 50
Osztrák hitelintézet részvény	715 50
Párisi visita	95 10
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	1 06
Németbirodalmi márka	117 2
Londoni visita	239 60
20 márkás arany	23 41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-utcza házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha és megfelelő mellékhelyiségekkel

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-helyiségében.

294

Három magtár

azonnal kiadó a Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy-Teleky-utcza házában. 306

Ma

nagy disznótor.

Ma csütörtökön, szept. 25-én nagy

disznótort

rendezek, melyre szives látogatást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Kecskeméty István,
vendéglős.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utcza) egy első emeleti utcza lakás, mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellékhelyiségek s egy üveges terasz a Kö. rözsre,

f. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a Nagyvárad Takarékpénztárnál.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Leány az Anyához:

Fütyöl a szél, az idő már őszre jár, édes anyám, meleg ruhát vegyen már!

Vásárolni, még pedig 10 frt bevásárlás után bármily fényképet nagyobbitunk.

TELEFON: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Fő-utcza, színházi »Bazár«-épület.

TELEFON: 372.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3 gymnasiumi vagy polgári osztálylyal. tanulóul felvétetik a Szent László nyomdában.

80 kr.

UJ!!

80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett csak **80** krért javít meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu új szekrény óra **1 frt 20 kr.**

Egy óra üveg csak **10 kr.**

80 kr.

235.

80 kr.

ELEK JÓZSEF

női- és úri divat, vászon- és fehérnemű áruháza
Nagyvárad, (Szent László-tér).
(Volt KUNZ-ozég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett **őszi és téli** ujdonságait, bel- és külföldi **női ruha szövetekben**, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, meglepő szép és nagy választékban, u. m. Chine és egyszínű **Luisin** tartós, fekete sima és Broekat. Francia és Angol **flanettek és Velez (Parket)** jó színtartó Blous Matiné és gyermek ruhákra igen alkalmas diszek és mindennemű ruha kellékek óriási választékban, **gallér diszekben** különlegességek.

OBERLEITNER E. és FIAI

es. és kir. **vászon és asztalnemű** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak, legjobb minőségű Chiffonok

és pamut-vásznak.
Menyasszonyi és ujszülött kelengyék. Nagy és futó szőnyegek szép választékban, Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kívánatra bérmentve azonnal küldök.

25 krtól kezdve
női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos kiszolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
Nagyvárad, Bémer-tér.